

Eesti Puuetega Inimeste Koja projekti
“**Puuetega inimeste organisatsioonide juhtimine – raske töö või hobi**”
raames Jõgeva maakonnas läbiviidud küsitluse
KOKKUVÕTE

Eesti Puuetega Inimeste Koda viis projekti “Puuetega inimeste organisatsioonide juhtimine – raske töö või hobi” raames läbi oma liikmesorganisatsioonide küsitluse, mille eesmärgiks oli saada ülevaade organisatsioonide juhtide suutlikkusest, pädevusest ja koolitusvajadustest.

Juhist oleneb, kuidas on võimalik suurendada organisatsiooni võimekust, et läbi oskusliku juhtimise saavutada organisatsiooni elujõuline tegutsemine.

Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda viis läbi samalaadse projekti maakonnas, küsitledes Koja ja selle liikmesorganisatsioonide juhte. Küsitluse tulemusena pidi selguma täienduskoolituse vajadus nii juhtidele kui organisatsioonide liikmetele. Küsitlus toimus 2007.a septembris.

Küsitlusele vastas 11 juhti järgmistest Jõgevamaa organisatsioonidest (10):

Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda (2 – juhatuse esimees-tegevjuht ja juhatuse aseesimees)

Jõgevamaa Fantaasiarikkad Noored

Jõgevamaa Puuetega Laste Vanemate Ühing

Jõgevamaa Tugikeskus

Jõgevamaa Vaimupuudega Inimeste Tugiühing

Jõgevamaa Kutsehaigete Ühing

Jõgevamaa Vaegnägijate Ühing

Jõgevamaa Vaegkuuljate Ühing

Jõgevamaa Südamehaigete Ühing

Jõgevamaa Diabeetikute Selts.

Vastamata jättis küsitlusele Jõgevamaa Radikuliidi- ja Reumahaigete Ühing.

Küsimustik oli jagatud kaheks: küsimused organisatsiooni kohta ja organisatsiooni tegevus, probleemid ja perspektiivid.

Küsimused organisatsiooni kohta.

Vastanud mittetulundusühingutest on kõige varem asutatud Jõgevamaa Vaimupuuetega Inimeste Tugiühing (1996) ja kõige hiljem Jõgevamaa Vaegnägijate Ühing (2005); teised jäävad sinna vahele: 2000 asutatud 3 organisatsiooni, 2001 – 2, 2003 – 2, 2004 – 1. Jõgevamaa Puuetega Laste Vanemate Ühing asub Põltsamaa linnas, teised Jõgeva linnas ja Jõgeva vallas.

Keskmiselt on organisatsioonidel olnud 8 asutajaliiget, praegu on ühes organisatsioonis keskmiselt 53 liiget, jagunedes puuetega inimesteks ja nende toetajaliikmeteks. Suurima liikmeskonnaga on Jõgevamaa Kutsehaigete Ühing (178), Jõgevamaa Diabeetikute Selts (84), Jõgevamaa Puuetega Laste Vanemate Ühing (79) ja Jõgevamaa Vaimupuudega Inimeste Tugiühing (71). Katusorganisatsioon Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda (edaspidi Koda) koondab 15 üksikisikut ja 10 mittetulundusühingut koos nende liikmeskonnaga.

Organisatsioonide eesmärgid on vastavalt ühingute suunitlusele ja sihtgrupile seotud puuetega inimeste valdkonnaga.

Kõik vastanud 9 organisatsiooni on Koja liikmed, lisaks kuuluvad neist 4 ja Koda ise vastavasse Eesti tugiliitu.

Palgalist tööjõudu kasutab Koda (2 täis- ja 3 osalise koormusega kohta) ja Jõgevamaa Vaegnägijate Ühing (töövõtulepingu alusel).

Oluline küsimus oli organisatsioonide **rahastamisallikate** kohta:

- toetab Jõgevamaa Puuetega Inimeste Koda (8)
- kohalikud omavalitsused (6)
- sponsorid, asutused ja ettevõtted (4)
- muu – omaosalus, liikmemaksud (4).

Vastanud organisatsioonidest 7 kasutab oma **arvutit**, internetti, Kojal ja Jõgevamaa Fantaasiarikastel Noortel on oma kodulehekülge. Arvutit vajab 3 ühingut, neist 2 kasutab Koja arvutit ja internetti.

Juhist sõltub organisatsiooni elujõulisus ja liikmeskonna aktiivsus. Vastanud **juhtide keskmine vanus** on 50,6 aastat (noorim 27- ja vanim 73-aastane), neist 73% (8) on naised ja 27% (3) mehed. Vastanutest 5 on kõrgema, 5 kesk- ja 1 kutseharidusega.

Puuetega inimeste probleemidega on isiklikult seotud 6 juhti (“olen ise üks puuetega inimestest”), 3 juhti on puudega lapse vanemad, 3 juhti töötavad praegu oma kutsetööl ja 2 on varem töötanud puuetega inimeste valdkonnas.

Juhte motiveerib:

- meeldib töö inimestega (7 juhti – 64%)
- võimalus eneseteostuseks (4 juhti – 36%)
- aitamissoov (3 juhti – 27%)

Vastamata ühel. Keegi ei nimeta motivaatoritena palka ja vabatahtliku töö nautimist (olid antud valikvastustena).

Organisatsiooni tegevus, probleemid ja perspektiivid.

Organisatsiooni sees kasutatakse oma liikmete informeerimiseks ja kaasamiseks järgmisi kanaleid:

- infopäevad (9 juhti – 82%)
- regulaarsed koosolekud (5)
- elektroonilised infolistid (5)
- telefon (3)
- infoleht (2)
- kiri (1)
- isiklik suuline kontakt (1)

Sobivaimad infosaamise ja osalemise võimalused organisatsiooni jaoks on:

- Koja või EPI Koja kodulehekülg (9 juhti – 82%)
- kohtumised, arutelud (7)
- e-kiri (6)
- seminarid või ümarlauad (4)
- kiri posti teel (3)
- isiklik suuline kontakt (3)

Organisatsioonid soovivad infot saada:

- peamiselt Koja ja EPI Koja kaudu (10 juhti 1. valik)

- teistelt liitudelt ja ühingutelt (5 juhi 2. valik)
- kohalikult omavalitsuselt

Seniste infosaamise ja osalemise võimalustega on rahul 8 juhti (73%), rahul ei ole 2 ja üks juht arvab, et infot ja osalemise võimalusi on piisavalt, ent meie ettepanekuid ei arvestata, meie häält ei kuulda.

Puuetega inimeste **organisatsioone on kaasatud kohalike probleemide lahendamisse** harva (5 juhti – 45%), sageli (3), mitte kordagi (2) ja ühel juhul on seda raske öelda.

Kui organisatsioon on osalenud kohalike probleemide lahendamisel, siis sooviga:

- kaitsta oma organisatsiooni liikmete huve (6)
- parandada puuetega inimeste elu kvaliteeti (6)
- kaitsta teatud ühiskonnagrupi huve (5)
- “ka väljaspool kodu on elu!”

Huvirühmade kaasamisel peaks olema kokku lepitud kindel sõnum, millega sihtgruppi esindatakse; samuti ehituse, hariduse, sotsiaalteenuste (sh abivahendite saamise ja vahetamise) ja kultuuri küsimused. Vastanutest 8 juhti ei oska kokkuleppimist vajavaid küsimusi nimetada.

Kaasamisest toovad näiteid ainult Koja juhid (ümarlauad, erinevad komisjonid), teistel vastamata.

Omaette küsimuste ploki moodustavad küsimused organisatsiooni probleemide, nende lahenduste kanalite otsimise ja suhete kohta teiste organisatsioonide ja omavalitsustega.

Küsitletud organisatsioonide suurimad probleemid on:

- suurimaks probleemiks on liikmete vähene aktiivsus, passiivsus, mis on sageli tingitud nende kõrge vanusest ning palgatöö ja perega hõivatuses (5)
- eelmisele probleemile lisab rakursi kõik transpordiga seotu: suured vahemaad, ebasobiv ja halb transpordiühendus, halb bussiliiklus (4)
- olulised on rahastamise küsimused: raske rahastamisallikaid leida, projekte rahastada; sellega seoses töötasu maksta – sest “vabatahtlike töö pole ühiskonnas piisavalt tunnustatud” ((5)
- Koja puhul on suureks probleemiks ligipääsetavus, kuna tööruumid asuvad teisel korrusel.

Organisatsioonid on oma probleeme tutvustanud Kojale (5), oma vabariiklikele tugiliitudele (3), omavalitsuste esindajatele ja sotsiaaltöötajatele (3), Jõgeva maavalitsuse esindajatele ja maavanemale (2), ravimifirmadele (1) ja sotsiaalministeeriumile (Koda).

Kui suhetes ministeeriumidega on probleeme olnud Kojal, siis suhetes omavalitsustega on probleemidega kokku puutunud 3 juhti:

- kohalikud omavalitsused peaksid puuetega inimeste organisatsioone igal aastal oma eelarvest toetama kindla summaga
- raske on soovitud informatsiooni saada ja ka infot omavalitsuste (sotsiaaltöötajate) kaudu edastada
- omavalitsuste ametnikud ei taha puuetega inimeste probleemidest aru saada.

Ja eelnevale toetudes läheme koolitusküsimuste ja –vajaduste juurde, mille kohta oli antud ankeedis 4 otsesest küsimust:

Kas on osaletud organisatsiooni tööd puudutavatel koolitustel?

Kõik juhid on ise osalenud. Nimetatakse EPI Koja koolitust “Tunne oma õigusi ja kohustusi”, Koja projektikoolitust ja teisi erinevaid koolitusi, tugiliitude poolt organiseeritud koolitusi (konkreetselt ei nimeta koolitusi 4 juhti).

Samuti on osalenud koolitustel organisatsioonide teised liikmed (6 organisatsiooni).

Koolitusvajadust hinnates vajavad 9 juhti ise koolitust:

- projektikirjutamise koolitust (2)
- suhtlemisalast koolitust (2)
- juriidilist koolitust
- seadusandlusalast koolitust
- organisatsiooni juhtimise ja töö organiseerimise alast koolitust
- nõustamisoskuste koolitust

Vajatavaid koolitusi ei nimeta (ei oska märkida) 5 juhti.

Teised organisatsiooni liikmed vajavad juhtide hinnangul koolitust 6 juhul, 1 organisatsioon ei vaja praegu koolitust ja ühel juhul on küsimus vastamata.

Koolitusi peaks korraldama Koda (6), EPI Koda (4), vabariiklikud tugiliidud (4), koolitusasutus (2) ja oma ühing ise (1).

Seniste koolituste ja osalemisega ollakse valdavalt rahul; juht, kes ei ole rahul, ei too välja põhjusi.

Lõpetuseks küsitakse **juhi nägemust oma organisatsiooni tegevusest ja tähtsusest tulevikus**. 9 organisatsiooni juhid soovivad jätkata teenuste arendamist ja pakkumist sotsiaalvaldkonnas:

- tõsta üldsuse teadlikkust erinevatest puude liikidest
- tuua puudelised inimesed kodudest välja, luua neile kokkusaamisvõimalusi, korraldada ühisüritusi
- teavitada puudelisi ja nende pereliikmeid rehabilitatsiooni võimalustest, sisendada neile enesekindlust
- leida uusi aktiivseid liikmeid, noorendada liikmeskonda
- luua erinevate puudeliikide tugipunktid suuremates asulates, igasse tugipunkti nõustaja
- leida sotsiaalvaldkonnas teenuste pakkujale tasustatud töötamise võimalus.

Täidetud küsimustikke (11) analüüsid saime teada, et Jõgevamaa mittetulundusühingu, puuetega inimeste organisatsiooni juht on keskmiselt 50,6-aastane, kes teeb oma tööd vabatahtlikkuse alusel, ilma töötasuta, missioonitundest, sest ta tahab inimesi aidata, muuta nende elu võrdväärseks teistega. Informatsiooni kogutakse ja jagatakse läbi interneti (kusjuures kolmel ühingul ei ole oma arvutit), infopäevadel, koosolekutel ja kohtumistel. Siiski toimivad puuetega inimeste organisatsioonid kui suletud ühiskond, sest juhtide hinnangul kaasatakse neid harva kohalike probleemide lahendamisse, samuti ei oska sihtgrupid minna kokkulepitud kindla sõnumiga välja ja seda kaitsta. Organisatsioonide liikmeskonna vähesel aktiivsuse põhjusi näevad juhid liikmeskonna vananemises, nende vajadusi ei rahulda transporditeenuse ebapiisavus. Kõige suurem probleem on ikkagi rahastamisallikate leidmine: rahapuudus seab piirid ette ühisürituste ja kokkusaamiste korraldamisele, aga ka koolituste organiseerimisele ja seal osalemisele.

Täiendkoolitusi vajavad nii juhid kui ka organisatsioonide liikmed. Soovitakse seadusandluse, juriidika, projektikirjutamise, organisatsiooni juhtimise, töö organiseerimise, nõustamise ja suhtlemise alast koolitust.

Jõgevamaa puuetega inimeste organisatsioonide juhtidel on konkreetsed eesmärgid oma organisatsiooni tegevuse ja tuleviku suhtes. Kui iga juht toob oma organisatsiooni eripärast lähtudes välja ka ühe konkreetse tegevuse, siis kokku moodustab see sihikindlalt tegutsevate organisatsioonide kogumi, kes loovad ise endale elu väljaspool kodu.

Koostas:
Liivi Aas

17. detsember 2007